

Portfölj i syntaktisk teori

Aspekter av Role and Reference Grammar (RRG)

Linnéa Rydén
Institutionen för Lingvistik
Stockholms Universitet
Vårtermin 2024

Innehållsförteckning

Introduktion: ‘Aspekter av Role and Reference Grammar (RRG)’	3
Syntaktiska uppgifter - ur Pavey (2010)	4
Syntaktisk uppgift 1: Negation (Pavey, A3, kap.3).....	4
Syntaktisk uppgift 2: Ladakhi (Pavey, B6, kap.3).....	5
Syntaktisk uppgift 3: Predicate classes - Causative (Pavey, A2, kap.4).....	7
Syntaktisk uppgift 4: Prepositional phrases (Pavey, A2, kap.6).....	8
Syntaktisk uppgift 5: Complex sentences (Pavey, A2, kap.7).....	12
Referat av Bentley (2013)	15
Introduktion.....	15
Typ 1.....	15
Typ 2.....	15
Typ 3.....	17
Subjektskanonicitet.....	18
Topikvärde, individualitet och specivitet.....	18
Finit nummer kongruens.....	19
Definitethshierarki av substantivklasser.....	20
Två predikationer.....	20
En oväntad hypotes.....	21
Bentleys slutsats.....	21
Artikeln kopplat till RRG.....	22
Diskussion.....	22
Sammanfattning: ‘Aspekter av Role and Reference Grammar (RRG)’	23
Referenser	24

Introduktion: ‘Aspekter av Role and Reference Grammar (RRG)’

Denna portfölj är ett arbete innehållande fem syntaktiska uppgifter med olika ämnen och svårighetsgrad tagna ur Pavey (2010) samt ett referat av artikeln ‘SUBJECT CANONICALITY AND DEFINITENESS EFFECTS IN ROMANCE THERE-SENTENCES’ av Bentley (2013). Innehållet i denna portfölj är grundat i den grammatiska teorin ‘Role and Reference Grammar’ (RRG), vilken skapades av William A. Foley och Robert Van Valin, Jr. under 1980-talet (Wikipedia contributors, 2023).

Syntaktiska uppgifter - ur Pavey (2010)

Syntaktisk uppgift 1: Negation (Pavey, A3, kap.3)

Operatorer (eng. *operators*) är ett slutet sätt av morfem vilka modifierar grundmeningen av ett predikat, satsens kärnan (eng. *core*) eller hela satsen (eng. *clause*). Även om dessa morfem ser olika ut innehar de alltså liknande funktioner i att förmedla grammatisk information, påverka tolkning av predikatet och meningen i stort. Det kan handla om information som tid en omtalad handling skedde, vilken typ av mening som yttras eller hur en talare vet den informationen den förmedlar. Det finns endast ett fåtal operatorer som är universella, dessa är: negation och *illocutionary force*. Detta eftersom alla språk måste kunna negera meningar, uttrycka påståenden, fråga frågor och ge uppmaningar, samt mycket annat. (Pavey, 2010, kap.3, s.4). Negationer är de enda operatorerna som kan modifiera alla satsens tre nivåer. Det är svårt att skilja mellan *core-level* och *clause-level* negationer i engelska eftersom de yttras med samma form: *not*. Negationer på *core-nivån* (*internal* eller *narrow-scope negation*) negerar bara en konstituent. I negationer på sats-nivå (*clause-level* (*external negation*)) är hela prepositionen negerad. För negationer på kärn-nivå (*nuclear level*) negeras endast själva ordet i sig (Pavey, 2010, kap.3, s.17-18).

Uppgiftsbeskrivning:

Examine the negation operators in the following sentences. Explain when the tag questions are positive and when they are negative. How does the polarity of the tag question (as positive or negative) help you to determine the level at which the negation operates?

- (1) a. Bill doesn't like garlic, does he?
b. Bill dislikes garlic, doesn't he?
- (2) a. Bill isn't happy, is he?
b. Bill is unhappy, isn't he?
- (3) a. Bill hasn't decided, has he?
b. Bill is undecided, isn't he?

Lösning:

- Om predikatet är positivt är *the tag question* också det.
- (1) a) Ligger på *core-nivå* då det bara är en konstituent i meningen som negeras.
b) Ligger på *nucleus-nivå* då det endast är predikatet i sig som riktigt negeras.
- Då man kan skriva om frågorna i 1) som a. "Does Bill like garlic?" och b. "Does Bill dislike garlic?", ser vi tydligt att a. är här en positivt inställd fråga medan b. är en negativ sådan.
  - (2) a) Ligger också på *core-nivå* då endast en konstituent är negerad.
b) Ligger på *nucleus-nivå* då det precis som i 1a. bara är predikatet som negerats.
- Här kan meningarna skrivas om som a. "Is Bill happy?" och b. "Is Bill unhappy?". Då ser vi tydligt att a. är positiv och b. är negativ.

- (3) a) Ligger på core-nivå då den bara negerar en konstituent i meningen.
 b) Ligger på nucleus-nivå eftersom det endast är predikatet som negerats.
 - Mening a. är positiv och mening b. är negativ. Denna distinktion är extra tydlig om vi skriver om meningarna till a. "Har Bill decided?" och b. "Has Bill not decided?".
 Detta gör meningarna till tydliga motsatser av varandra, vilket visar att det som skiljer meningarna åt är polariteten av predikatet.

Syntaktisk uppgift 2: Ladakhi (Pavey, B6, kap.3)

Evidenser (eng. *evidentials*) är en modifierare på satsnivå. Det handlar om hur talaren fick tag i informationen denne yttrar i sin påstående (Pavey, 2010, kap.3, s.19-20). Har talaren fått informationen via en förstahandsupplevelse eller har den bara hört informationen från någon annan? Evidensmarkörer uttrycker alltså källan till informationen. De språk som använder sig av evidensmarkörer är omkring en fjärdedel av världens språk och evidens är ofta obligatoriska element i meningar i dessa språk (Pavey, 2010, kap.3, s.23-24). Lösningarna för varje set kommer efter tillhörande set. Uppgiften som helhet består av tre dataset.

Uppgiftsbeskrivningen:

Look at the following sets of data which illustrate just some of the evidential operators in Ladakhi. Describe how the various evidential meanings are expressed morpho-syntactically in Ladakhi.

- (1) a. pəldən-ni   spe-cha   sill-ət.
      Paldan-ERG   book-dirc   read-rep
      'Paldan reads a book.'
- b. kho-e   lcəN-me   cəd-duk.
      he-ERG   tree-die   cut-obs
      'He cuts the tree.'
- c. kho-ə   zur-mo   sənte   duk   siː -ok.
      he-DAT   pain-dirc   very   be   die-infr
      'He will die, because he is very sick.'
- d. kho-e   thore   Nə   əco   thuk-cen.
      he-ERG   tomorrow   my   brother-dirc   meet-spec
      'He is likely to meet my brother tomorrow.'

Lösning (set1):

- a) Är en 'reported evidential' eftersom talaren rapporterar om något som händer i stunden, något som Paldan gör.
 b) Är en 'observed evidential' eftersom talaren ser vad som händer.

- c) Är en 'inferred evidential' då talaren drar en kvalificerad gissning kring vad som kommer ske på grund av omständigheterna.
- d) Är en 'speculative evidential' eftersom talaren drar en slutsats om något som är troligt att ske, men inte är helt säkert.

(2) a. dolmə yoN-thig-rek.

Dolma come-infr-sound

'Dolma is coming' (hearing footsteps, voice, etc.)

b. khoe kəne pene Ne khyer-thig-yot.

he me from money take-infr-observed

'He might have taken money from me' (having trouble remembering)

c. kho i-khəNpe nəNNə duk-thig-son.

he this-house in live-infr-unobserved

'He might have lived in this house.'

d. əpumo rdemo yot-thig-duk.

that-girl beautiful be-infr-guessed

'That girl might be beautiful.'

Lösning (set2):

- a) Talaren kopplar något i omständigheterna till en person sinnesmässigt då den hör steg som den kopplar till en viss person. Alltså är detta en typ av 'inferential evidential'. Personen drar slutsatser om vem som kommer på grund av ljudet den hör.
- b) Talaren drar en slutsats av en observation, men är osäker eftersom den har problem att minnas. Alltså är detta en 'inferential evidential'. Talaren drar slutsats av omständigheten att den tror den sett en person ta pengarna.
- c) Talaren drar en slutsats men inte utav en klar observation, omständigheterna kring slutsatsen är oklar av diskursen. Det kan vara något som den hört talats om, det gör det till en 'inferred evidential'.
- d) Även omständigheterna kring denna slutsats är oklar. Det är en slutsats kring någon typ av gissning, kanske något som talaren hört någon annan säga eller så är talaren osäker på dennes egna åsikter eller inte vill uttrycka åsikterna till samtalspartnern. Detta är hursomhelst en 'inferential evidential'.

(3) a. Nə məg-mi yin.

I soldier-dirc be

'I am a soldier.'

b. khoN-Nə pe-ne yot.

he-dat money-dirc be

'He has money.' (definite knowledge)

c. Nə   go-ə   zur-mo   rək.
               I   head-dat   pain-dirc   be
               'I have a headache.' (experience)

d. pu-mo   rdemo   duk.
               girl-dirc beautiful   be
               'That girl is beautiful.' (seen)

Lösning (set3):

- a) Detta är ett så kallat 'direct knowledge' eftersom det är personen i fråga som talar om sig själv. En person borde veta vad den själv jobbar med.
- b) Detta är som det står i glossningen 'definite knowledge' men också 'direct knowledge'. Detta innebär att talaren är helt säker på att personen som talas om har pengar. Talaren vet det.
- c) Detta är en talare som pratar om sin egna upplevelse. Den vet vad den själv upplever. Det är 'direct knowledge'.
- d) Detta är glossat till 'direct knowledge', men på ordet för 'girl'. Detta kan tolkas som att talaren helt klart vet att personen den talar om är en tjej, men talaren tycker även att denna tjej är vacker. Det är 'direct knowledge' men kanske även 'observed evidential' eftersom talaren drar denna slutsats från vad den ser.

Syntaktisk uppgift 3: Predicate classes - Causative (Pavey, A2, kap.4)

Pavey delade in predikat i olika klasser för att lättare kunna prata om semantik på ett användbart sätt. Dessa predikatklasser uttrycks olika i syntax, men kan oavsett uttryck lära om meningsdeltagarnas semantiska roller. De olika klasserna kodas således för olika saker, som att *state* 'tillstånd', handlar om att en deltagare befinner sig i ett visst tillstånd. Det kan vara en känsla en person känner, ett skick en person är i eller egenskaper som någon har (Pavey, 2010, kap.4, s.3). Vidare handlar *achievement* om en plötslig förändring av något tillstånd till ett annat. Det finns alltså en slutpunkt på det första tillståndet (Pavey, 2010, kap.4, s.5). Detta ska inte förväxlas med *accomplishment*, som också innebär förändring av tillstånd men då under en längre period. Det handlar således om en process, men de har likt *achievements* även en klar slutpunkt (Pavey, 2010, kap.4, s.6). En predikatklass som inte har en tydlig slutpunkt är semelfaktiver eller *semelfactives*. De handlar om skeenden som tar plats under en kort tid och de implicerar ofta upprepning (Pavey, 2010, kap.4, s.7). En sista predikatklass som tas upp är *activity*, vilket endast beskriver aktiviteter som sker. Aktiviteter har ingen klar slutpunkt (Pavey, 2010, kap.4, s.4). Det finns även så kallade *active achievements* som bygger på en slutpunkt på ett aktivitetspredikat (Pavey, 2010, kap.4, s.8). Denna uppgift handlar dock om *causative* predikatklasser. Detta handlar om att någon får personen i fråga att hamna i det där tillståndet, göra den där aktiviteten eller utföra processen. Det finns alltså en tydlig aktör som skapar den händelse som predikatklassen hjälper till att uttrycka (Pavey, 2010, kap.4, s.10).

Uppgiftsbeskrivning:

Match each sentence with a predicate class chosen from those given in the box.

- (1) Dwight's grandmother has taught Dwight how to knit a scarf.
- (2) Dwight's knitting pleased his grandmother.
- (3) Dwight's grandmother tapped her baseball bat in her hand.
- (4) Bob bounced the ball of pink wool around the room.
- (5) Dwight marched his grandmother to the police station.
- (6) Bob snapped Dwight's knitting needles in half.

CAUSATIVE ACCOMPLISHMENT CAUSATIVE ACTIVITY	CAUSATIVE ACHIEVEMENT CAUSATIVE ACTIVE ACHIEVEMENT	CAUSATIVE SEMELFACTIVE CAUSATIVE STATE

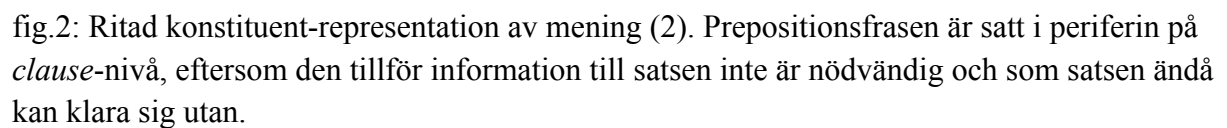
Lösning:

- 1) Causative accomplishment, eftersom Dwights 'grandmother' har lärt honom om en process som sedan når sitt mål när scarfen är klar.
- 2) Causative state, eftersom Dwights stickande skapade ett glatt tillstånd för hans 'grandmother'.
- 3) Causative semelfactive. Detta då farmodern/mormodern skapade en rörelse som baseball-träet upprepade antalet gånger. (Detta kan diskuteras men det är för mig underförstått att rörelsen upprepades flertalet gånger).
- 4) Causative activity. Att studsa omkring i rummet är för bollen en aktivitet och Bob skapade den aktiviteten.
- 5) Causative active achievement. Dwight gick med sin mormor/farmor, det är en aktivitet. Att gå till polisstationen gör så att aktiviteten får en slutdestination (och det är inte riktigt en process inblandad, utan det tar inte så lång tid).
- 6) Causative achievement. Bob tog sönder Dwights stickpinnar. Det gick snabbt och det ändrade pinnarnas tillstånd från att vara hela, till att inte vara det.

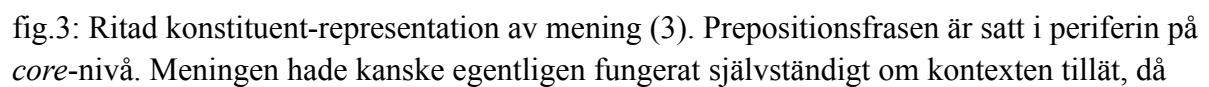
Syntaktisk uppgift 4: Prepositional phrases (Pavey, A2, kap.6)

En *prepositional phrase*, eller 'prepositionsfras', är en fras där en preposition är följt av en substantivfras (Pavey, 2010, kap.6, s.19). En prepositionsfras är således en fras som kan uttrycka något om tid eller plats för en händelse (Pavey, 2010, kap.6, s.28). Av uppgiftsbeskrivningen nedan är det förstått att prepositionsfraser kan vara av olika typ. Det finns tre typer av detta som kommer användas i uppgiften; argument, argument-adjunkt och adjunkt. En prepositionsfras av typen argument hör till en substantivfras och i engelska är dessa ofta markerade med prepositionen *of* (Pavey, 2010, kap.6, s.4). Dessa prepositionsfraser av argumenttyp tillför information till substantivfrasen som inte alltid är nödvändig för meningen. Det är alltså prepositionsfraser som meningen hade kunnat klara sig utan och ändå behålla samma betydelse (Pavey, 2010, kap.6, s.22). Prepositionsfraser av typen adjunkt är annorlunda. Till skillnad från argumenttypen är adjunkttypen av prepositionsfrasen predikativa, de tillför alltså information till satsen som kan vara nödvändig för betydelsen. De modifierar frasen på något sätt, exempelvis genom att ge information om tid och plats för händelsen som meningen tar upp (Pavey, 2010, kap.6, s.20). Den sista typen,

(2) William received a medal from the Queen.
pp, argument
- eftersom det är information som betydelsen av meningen hade klarat sig utan.

- tillför information om tid(datum)

hade periferin satts på *clause*-nivån. Men eftersom prepositionsfrasen är ett adjunkt sätts den ändå på denna nivå.

- (4) In 2003, Thomas went to Spain to seek his fortune.
- pp, adjunkt   pp, argument-adjunkt   pp, argument-adjunkt
- information om tid
  - *Spain* blir här en deltagare då man kan ändra meningar till ‘via *Spain*’ för att söka sin framtid
  - Tillför sats-ändrande information men inte om tid eller plats utom för mål.

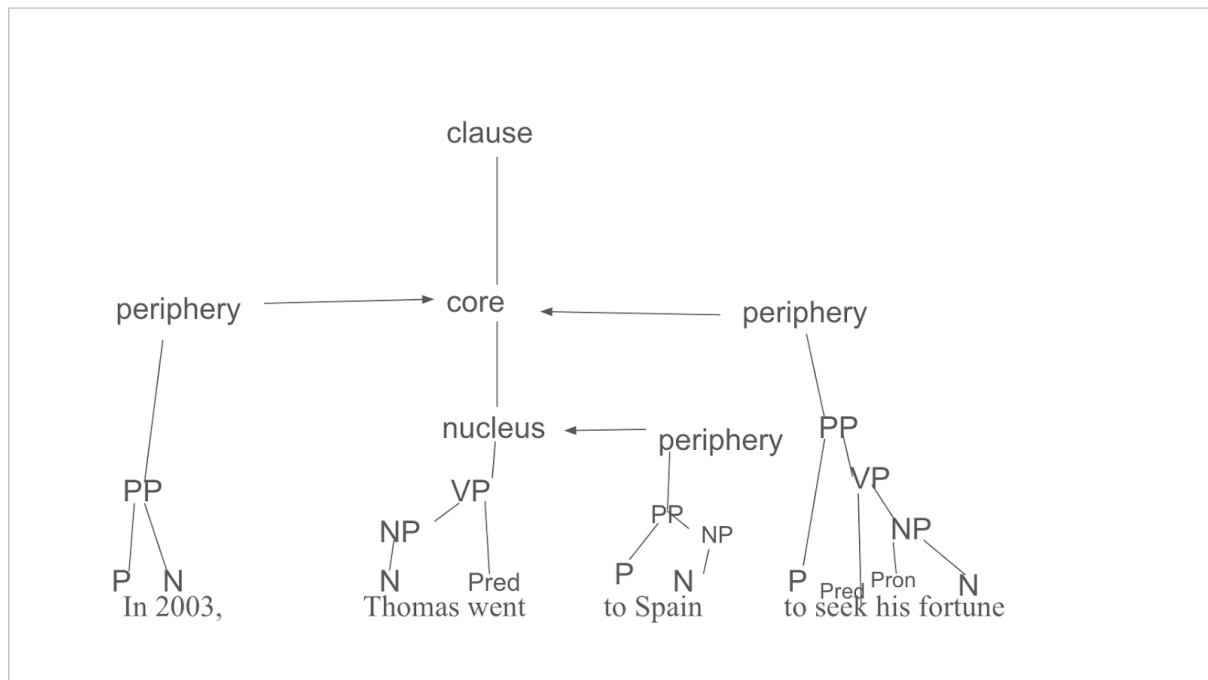

fig.4: Ritad konstituent-representation av mening (4). Den första prepositionsfrasen (‘In 2003,’) står på *core*-nivån eftersom det är ett adjunkt som tillför relevant tidsinformation till meningen. Det är möjligt att resten av meningen hade klarat sig utan denna information, om kontexten tillät, men det är osannolikt. Den andra prepositionsfrasen (‘to spain’) står på *nucleus*-nivå eftersom den behövs för att meningens kärna ska ha mening. Det är väldigt nödvändig information. Den sista prepositionsfrasen (‘to seek his fortune’) är på *core*-nivån eftersom det är ganska relevant information för meningens betydelse. Det hade kunnat fungera även på *nucleus*-nivå, men bedömningen gjordes att denna fras inte var lika relevant som den andra prepositionsfrasen och meningen hade ändå kunnat fungera utan denna sista del. Det denna sista fras gör är att ge information kring målet med resan, den enskilde får bedömma hur viktigt denna information är.

- (5) They gave their money to the donkey charity.
- pp, adjunkt (eller argument)
- det är information om vart pengarna hamnade, men man hade också kunnat skriva om meningen till ‘they gave away their money’ och då hade ingen mottagare av pengarna behövts för att förstå meningens betydelse. Det handlar helt enkelt om vart man är villig att lägga sitt fokus.

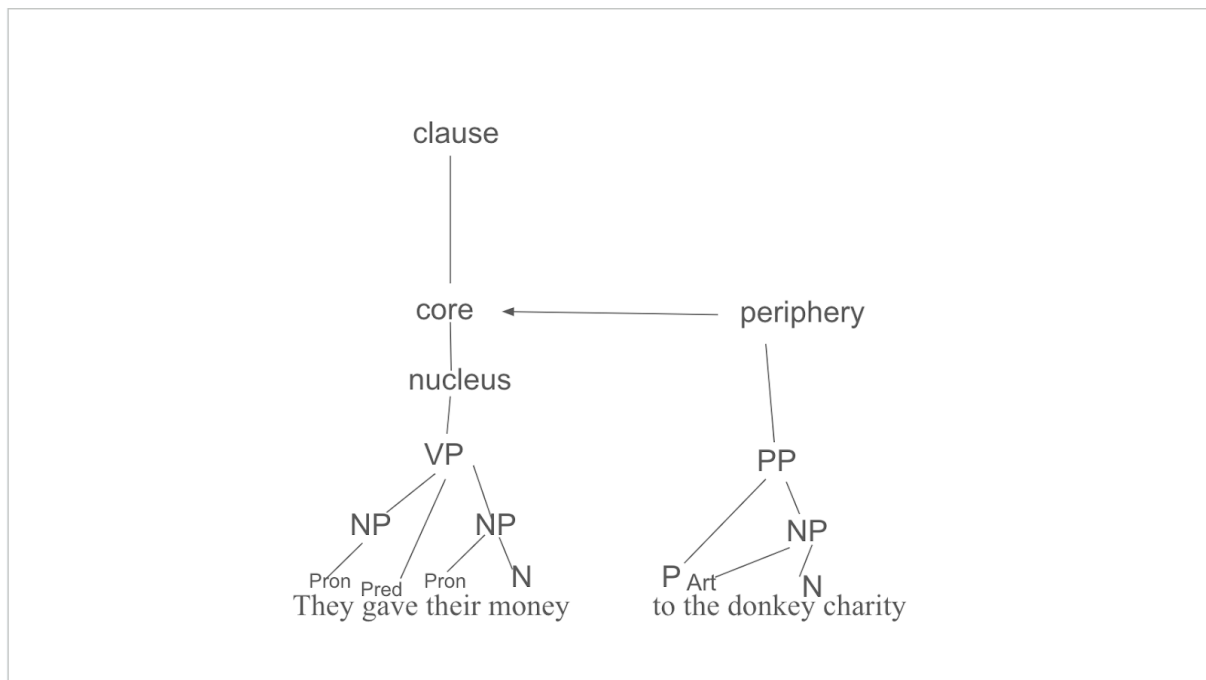

fig.5: Ritad konstituent-representation av mening (5). Prepositionsfrasen är satt i periferin på *core*-nivå. Detta för att det är ett adjunkt och meningen hade kanske kunnat fungera utan denna prepositionsfras om meningen skrevs om lite. Om man bara ska se till meningens betydelse som den är borde dock denna prepositionsfras ligga på *nucleus*-nivå.

Syntaktisk uppgift 5: Complex sentences (Pavey, A2, kap.7)

Komplexa konstruktioner kan visas på olika sätt. Ett sätt som sådana kan visas är genom olika samband eller relationer kallade Nexus relationer. Dessa är möjliga på alla nivåer av *junction*. Det finns tre olika typer av samband som kan finnas på dessa nivåer; *coordination*, *subordination* och *cosubordination* (Pavey, 2010, kap.7, s.4). Koordination (*Coordination*) handlar om att länka samman två eller fler oberoende enheter av samma typ. Därför är koordination symmetriska konstruktioner (Pavey, 2010, kap.7, s.5). Subordination handlar istället om en enhet inuti en annan (*embedded unit*), det är alltså asymmetriskt. Den subordinata satsen är strukturellt beroende av huvudsatsen och är oftast finita. Vidare talas det inom subordination även om modifierare av en prepositionsfras som kan ge extra information om tid för ett event, detta är ett alternativ till den inbäddade satsen (Pavey, 2010, kap.7, s.5,6,8). Den sista typen, *cosubordination*, är liknande koordinata satser då de involverar två eller fler av samma enhet länkade till varann och är också symmetriska konstruktioner. Men denna typkonstruktion är även lik subordinata konstruktioner i det att en av enheterna beror på den andra. För kosubordinata (*cosubordinate*) strukturer beror dock på operatorer. En operator kommer uttalas i den ena enheten men tolkas som att omfatta båda enheterna (Pavey, 2010, kap.7, s.6-7).

Uppgiftsbeskrivning: *Match the sentences with the type: put one number in each blank box in the table.*

- (1) I told him but he doesn't listen.
- (2) Leah tipped over the pot of soup.
- (3) I'll go to Spanish classes before I travel to Spain.
- (4) Ryan must try to walk to Melbourne.
- (5) That Dave is bald won't bother Cheryl.
- (6) Bob has to order Jane to walk to Berlin.
- (7) I'm going to hit you if you don't stop it.

Lösning:

	Coordination	Subordination	Cosubordination
Clausal	1		
'ad clause' modifier		3	
Core	6	5	4
'ad core' modifier		7	
Nuclear			2

Kommentarer:

- (1) Denna mening består av två satser som helt kan stå för själva. Man kan säga 'I told him.' och 'He doesn't listen.' utan vidare elaborering. Därför är denna mening koordination på sats-nivån.
- (2) Denna mening har lite olika delar som sätts ihop, men ingen del verkar underlägsen någon annan. Meningen i sig kan dock inte ändras så mycket. Det finns inte så mycket som kan vända ut än vätskor och det finns inte jättemycket vätskor man brukar ha i en gryta. Därför är detta en kosubordination på en kärn-nivå (*nuclear*).
- (3) Denna är en subordinat modifierare på sats-nivån då de två olika delarna av meningar klart kan ses som delar av varandra; personen vill lära sig spanska innan den åker till Spanien, men mer tydligt är det att 'innan jag åker till Spanien' modifierar meningens första del och lägger till information om under vilken tid spanskan kommer användas.
- (4) Denna är kosubordination på kärn-nivån då meningen innehåller olika delar som inte kan stå själva. Det fungerar inte med kontexten om de olika delarna skulle stå själva, men det är inte riktigt så att någon fras står under någon annan eller modifierar en annan - därför är det kosubordination. De olika delarna sätts ihop för kontexten på ett bra sätt men kan även skrivas om eller ändras på vissa sätt, vilket gör att det är kärn-nivå.
- (5) Denna mening är en subordinat kärn-mening eftersom 'Dave is bald' tydligt är en del av frasen 'That won't bother Cheryl'. De hör ihop och det är på *core*-nivå eftersom det är nödvändigt för kontexten att veta all den här infon.

(6) Denna mening innehåller delar som skulle kunna stå för sig själva även om det kanske inte låter helt korrekt; 'Bob has to order Jane.', 'Jane has to walk to Berlin.', 'Bob has to order Jane to walk.'. Delarnas sammansättning visar på att de fungerar bäst ihopsatta - även om det skulle kunna ske på lite olika sätt. Därför är denna mening en koordination på kärn-nivån.

(7) Denna mening är klart en subordinat modifierare på kärn-nivån då de två delarna hör ihop med varandra men de kan inte stå själva - för kontextens skull. Den ena delen är dessutom en prepositionsfras, vilket tyder på en modifierare. Denna modifierare talar om vad som kommer hända längre fram i tiden om en viss händelse inte inträffar.

Referat av Bentley (2013)

Introduktion

I artikeln *Subject Canonality and Definiteness Effects in Romance There-sentences* beskriver Delia Bentley 'there'-meningar och hur de kan se ut inom olika romanska språk samt hur och varför de är uppbyggda som de är. Bentley grundar artikeln på en studie av Beaver och kollegor (2005) och adresserar variationen i definitetseffekter i romanska språk.

There-meningar är den typ av meningar som innehåller ett 'där' eller i engelska, ett *there*. Bentley ger en övergripande struktur på *there*-meningars uppbyggnad vilken är som följande: (adpositional phrase +) (there +) copula + noun phrase (+ adpositional phrase), (Bentley, 2013, s.2). Romanska språk behandlar dessa på olika sätt och delas i artikeln upp i tre olika typer.

Typ 1

Den första typen innebär att den postkopulära substantivfrasen inte kan kontrollera number-agreement på verbet, oavsett om det är definit eller inte (Bentley, 2013, s.4). Det är således på sådant sätt att typ 1 språk misslyckas metodiskt med att koda den omedelbara postkopulära substantivfrasen i *there*-meningar som en kontrollerare av finit nummer kongruens (Bentley, 2013, s.21). Franska är ett typ 1 språk och nedan ges ett exempel på några meningar från franskan.

(4) French

- a. Marie n' e-st pas seule. Il y a moi / toi / nous / eux.
Mary NEG be-3SG NEG alone it PF have.3SG me you us them
'Mary is not alone. There's me/you/us/them.'
- b. Nous ne pouv-ons pas divorcer: il y a les enfants.
we NEG can-1PL NEG divorce it PF have.3SG the children
'We cannot divorce: there're the children.'
- c. Fai-s attention ! Il y a plusieurs pépins dans ce fruit.
do-IMP.2SG attention it PF have.3SG many seeds in this fruit
'Be careful! There are many seeds in this fruit.'

fig.6: Franska *there*-meningar.

(Bentley, 2013, s.4)

Typ 2

I typ 2 språk däremot så kan nummer kongruens kontrolleras av en viss undergrupp av omedelbara postkopulära substantivfraser av *there*-meningar, men inte av den andra undergruppen. Detta kan vi exemplifiera med språket orgosolo, där endast pronomen för

första och andra person kontrollerar nummer kongruens. Tredjepersonspronomen och alla postkopulära lexikala substantivfraser - oavsett definitet - kan här inte kontrollera agreement (Bentley, 2013, s.5).

(10) Orgosolo

- a. Maria no e-st sola. Bi so eo, bi se-s tue, bi se-mos nois,
 Mary NEG be-3SG alone PF be.1SG I PF be-2SG you PF be-1PL we
 b' a-t issos.
 PF have-3SG they
 'Mary is not alone. There's me/you/us/them.'

fig.7: Orgosolo

(Bentley, 2013, s.5)

Typ 2 språk behandlar nämligen de postkopulära substantivfraserna olika beroende på semantiska egenskaper (Bentley, 2013, s.21). Även europeisk spanska är ett typ 2 språk, men som kontrolleras av alla definiter, inkluderat personliga pronomen, men ej av indefiniter. Nedan visas exempel (Bentley, 2013, s.7). Det finns även en undergrupp av typ 2 språk där nummer-kongruens kontrolleras endast av personliga pronomen, oavsett vilken person det talas om. Dessa är språk som florentinska samt katalanska (Bentley, 2013, s.6).

(15) European Spanish

- a. María no está sola. Est-oy yo. Está-s tú. Esta-mos nosotros.
 Mary NEG stay.3SG alone stay-1SG I stay-2SG you stay-1PL we
 Está-n ellos.
 stay-3PL they
 'Mary is not alone. There's me/you/us/them.'
- b. No pode-mos divorciar-nos: está-n los niños.
 NEG can-1PL divorce-REFL stay-3PL the children
 'We cannot divorce: there're the children.'
- c. Ha-y libros (sobre la mesa).⁸
 have.3SG-PF books on the table
 'There are books on the table.'

fig.8: There-meningar i europeisk spanska

(Bentley, 2013, s.7)

I *the Logudorese Sardinian dialect of Bono*, som också är ett typ 2 språk, kontrolleras kongruens av alla definiter samt vissa indefiniter och kopulat alternerar utefter det. Indefiniterna analyseras sedan med tanke på specifitet (Bentley, 2013, s.8).

- (18) Bonese
- a. Maria no e-st sola. Bi so eo. Bi se-s tue. Bi se-mus nois.
 Mary NEG be-3SG alone PF be.1SG I PF be-2SG you PF be-1PL we
 Bi su-n issos.
 PF be-3PL they
 'Mary is not alone. There's me/you/us/them.'
  - b. Non podi-mus bessire fora 'e pare: bi su-n sos piseddos.
 NEG can-1PL go out of couple PF be-3PL the children
 'We cannot divorce: there're the children.'
- (19) a. Bi su-n duos de cuddos paccos.
 PF be-3PL two of those parcels
 'There are two of those parcels.'
- b. B' e-st un' isveglia chi funtziona-t in custa domo: sa
 PF be-3SG one alarm.clock which function.IND-3SG in this house: the
 mia.
 mine
 'There is one alarm clock that works in this house: mine.'
- (20) a. Non b' a-t un' isveglia chi funtzion-e-t!
 NEG PF have-3SG one alarm.clock which function-SBJV-3SG
 'There is not one single alarm clock that works well!'
- b. Ist-a attentu chi in custa frutta b' a-t medas semenes.
 stay-IMP.2SG careful that in this fruit PF have-3SG many seeds
 'Be careful! There are many seeds in this fruit.'

fig.9: *There*-meningar i dialekten av Bono, *Bonese*.

(Bentley, 2013, s.8)

Typ 3

Inom typ 3 språk kontrollerar den postkopulära substantivfrasen av *there*-meningar konsekvent nummer kongruens på kopulat, men ingen kopula-alternation har hittats här (Bentley, 2013, s.9). Typ 3 språk är vidare de mest tillåtande i och med att de behandlar alla postkopulära substantivfraser i *there*-meningar som kontrollerare och därmed även som icke-kanoniska subjekt (Bentley, 2013, s.21). Italienska är ett exempel på ett typ 3 språk och i figur 10 visas exempel på detta.

- (21) Italian
- a. Maria non è sola. Ci so-no io. Ci se-i tu. Ci s-iamo noi.
 Mary NEG be.3SG alone PF be-1SG I PF be-2SG you PF be-1PL we
 Ci so-no loro.
 PF be-3PL they
 'Mary is not alone. There's me/you/us/them.'
  - b. Non poss-iamo divorziare: ci so-no i bambini.
 NEG can-1PL divorce PF be-3PL the children
 'We cannot divorce: there're the children.'
  - c. Sta attenta che in questa frutta ci so-no tanti semi.
 stay.IMP.2SG careful that in this fruit PF be-3PL many seeds
 'Be careful! There are many seeds in this fruit.'

fig.10: *There*-meningar i Italienska.

(Bentley, 2013, s.9)

Subjektskanonicitet

DEFINITENESS OF NP	LANGUAGE-SPECIFIC FINITE NUMBER-CONTROL THRESHOLD
1ST- AND 2ND-PERSON PRONOUNS	← French, Italo-Romance (Soletano), Brazilian Portuguese
3RD-PERSON PRONOUNS	← Sardinian (Orgosolo), Italo-Romance (Bellunese)
DEFINITES	← Italo-Romance (Florentine), Catalan
DEFINITES + SOME INDEFINITES	← European Spanish, Galician, European Portuguese
INDEFINITES	← Sardinian (Bonese)
	← Italo-Romance (Italian), Romanian, Italo-Romance (Ferrandinese)

TABLE 1. Control of finite number agreement by the postcopular noun phrase in Romance *there*-sentences (version 1).

fig.11: Tabell över definithetsklasser och språk-specifika kontrolltrösklar för finit nummer-kongruens. (Bentley, 2013, s.10)

Ovan ser vi en tabell över definithetsklasser på substantivfraser och språk-specifika finit nummer-kongruens kontrollströsklar. De språk längst ner markerar konsistent kontroll av detta, vilket är språk som italienska, och de högst upp har brist på kontroll av finit nummer-kongruens, exempelvis franska. Emellan dessa visas de språk som har differentiell kontroll av detta, där finns bland annat europeisk spanska (Bentley, 2013, s.10).

Topikvärde, individualitet och specivitet

I *there*-meningar har de postverbala substantivfraserna lågt topikvärde. detta innebär att de är kodade som foci men kan karaktäriseras av olika individualitetsgrad. Individualitet analyseras via specivitet, samt aktivering och tillgänglighet (Bentley, 2013, s.11). Bentley refererar till Lambrecht (1994: 52, s.131) för definitioner av topik och fokus. Genom Lambrechts definition nämner Bentley att topik är en del av meningens presupposition medan fokuset är en del av det nya påståendet som höraren förväntas veta efter att ha hört det faktiskt yttrade påståendet (Bentley, 2013, s.11). Således har detta en stark koppling till diskurs.

Individualisering innebär att första och andra persons pronomen refererar till talhandlingsdeltagare (SAP). De är tillgängliga och individualiserade inom diskursen samt har topikvärde. Tredje persons pronomen refererar till aktiva eller tillgängliga argument såvida de inte refererar till diskurskontexten (Bentley, 2013, s.13).

Bentley beskriver även specivitet och underklasser av specivitet. Dessa underklasser är då sådant som personliga pronomen och definitiva substantivfraser, eftersom de kodar för argument som är länkade till en tidigare etablerad individ i meningen eller satta av en identitetsrelation (Bentley, 2013, s.13). Detta går att exemplifieras av de italienska meningarna som visas i fig.12. I (30) pekar definiteten av den postkopulära substantivfrasen på en specifik uppsättning av barn som borde vara etablerad av diskursen. Således är svaret i (30b) inte bra om vi tänker på Grice samtalsmaximer, såvida inte ett stort missförstånd har

inträffat. I (31) däremot är den postkopulära substantivfrasen inte specifik, vilket gör frågan i B vettig. en bestämd substantivfras som är specifik i identitet är därför en som kan individualiseras på grund av sin identitetsrelation med en etablerad individ eller uppsättning individer. En annan undergrupp av specivitet är partivitet vilket den tidigare nämna dialekten av ön Bono använder sig av (Bentley, 2013, s.13).

(30) Italian

A: Non poss-iamo divorziare: ci so-no i bambini.
 NEG can-1PL divorce PF be-3PL the children
 'We cannot divorce: there're the children.'

B: #Quali bambini?
 which children
 'Which children?'

(31) A: Non poss-iamo guardare questo film: ci so-no dei bambini.
 NEG can-1PL watch this film PF be-3PL some children
 'We cannot watch this film: there are some children.'

B: Quali bambini?
 which children
 'Which children?'

fig.12: Italienska meningar som visar specivitet.

(Bentley,2013, s.13)

Finit nummer kongruens

Det har redan nämnts en del av finit nummer kongruens, men Bentley tillägger även att i romanska språk klassas nummer kongruens som en grammatisk relation. Detta neutraliserar kontrasten mellan actor och undergoer, samt privilegerar actor som en standard kontrollerare. Denna neutralisering av kontrasten mellan actor och undergoer ses i intransitiva konstruktioner. Makrorollen (oavsett om det är actor eller undergoer) pressas till att vara i kontroll av agreement, medan andra roller inte kan kontrollera det. Detta privilegerande av actor-rollen testas av transitiva konstruktioner, när det är actor som kontrollerar kongruens (Bentley,2013, s.17). Detta uppvisas av franska meningar i fig.13.

(37) French

- a. Les garçons (A) ont chant-é.
 the boys have.3PL sing-PTCP
 'The boys sang.'
- b. Les garçons (U) so-nt mor-t-s.
 the boys be-3PL die-PTCP-M.PL
 'The boys died.'
- c. Les garçons (A) so-nt part-i-s à l' école (locative).
 the boys be-3PL go-PTCP-M.PL to the school
 'The boys went to school.'
- d. *À l' école (locative) e-st part-i les garçons (A).
 to the school be-3SG go-PTCP the boys
- e. Les garçons (A) ont mang-é le gâteau (U).
 the boys have.3PL eat-PTCP the cake
 'The boys ate the cake.'

fig.13: Franska meningar med visade syntaktiska argument.

(Bentley, 2013, s.17)

Definitethshierarki av substantivklasser

Det vi ser i figur 14 är en definitethshierarki av substantivklasser. En slutsats som Bentley drar om detta är att en tvärspråklig adekvat syn på definitethseffekter (DE) borde formuleras kring sannolikheten av subjektsbehandling av en definitethshierarki som den i figur 14.

När det gäller den semantiska och pragmatiska grunden för definiteth hävdas subjektsbehandlingen av den omedelbara postkopulära substantivfrasen i romanska *there*-meningar bero på språkspecifik känslighet för dessa egenskaper (Bentley, 2013, s.29). Den tvärspråkliga variationen i DE argumenteras bero på i vilken utsträckning egenskaperna som definierar de relevanta substantivfraserna räknas mot kanonaliteten av subjekten (Bentley, 2013, s.28).

(75) topic-worthiness > specificity (SAP) > specificity (activation or accessibility) > specificity (identity) > specificity (inclusion) > lack of specificity

fig.14: Definitethshierarki av substantivklasser.

(Bentley, 2013, s.29)

I figur 15 visas en tabell över de olika språkens finita nummer kongruens-trösklar och hur de förhåller sig till semantiska egenskaper av substantivfraserna.

SEMANTIC PROPERTIES OF NP	LANGUAGE-SPECIFIC FINITE NUMBER-CONTROL THRESHOLD
TOPICAL	
	← French, Spoken Brazilian Portuguese
SPECIFIC (SPEECH ACT PARTICIPANT)	
	← Sardinian (Orgosolo), Italo-Romance (Bellunese)
SPECIFIC (ACTIVE OR ACCESSIBLE)	
	← Italo-Romance (Florentine), Catalan
SPECIFIC (IDENTITY)	
	← European Spanish, Galician, European Portuguese
SPECIFIC (INCLUSION)	
	← Sardinian (Bonese)
NONSPECIFIC	
	← Italo-Romance (Italian), Romanian, Italo-Romance (Ferrandinese)

fig.15: Kontroll av finit nummer-kongruens av de postkopulära substantivfraserna i romanska *there*-meningar.

(Bentley, 2013, s.32)

Två predikationer

Två predikationer som ges av Bentleys studie är att (1) ett givet språk, med en substantivsklass på definitethshierarkin, kommer inte visa upp subjektsbeteende såvida en högre klass inte gör det. En andra predikation som ges av studien är att (2) även om definitiva substantivfraser är licensierade i omedelbar postkopulär position när de är foci, oavsett om de behandlas som subjekt (kontrollerare av finit nummer kongruens) eller ej, beror på språk-specifika kontrolltrösklar som indikerar på den språkspecifika toleransen för icke-kanonicitet i subjekt. Samtidigt visar definitiva postkopulära pivoter i *there*-meningar på att vara ogrammatiska när lokativ eller 'availability reading' inte uppstod. Detta visar på att DE inte helt kan förklaras av subjekts-kanonalitet, utan snarare beror på den existentiella propositionen om existensen eller tillvaron av någon eller något i kontext (Bentley, 2013,

s.33).

En oväntad hypotes

Bentley avslutade sin artikel med att bland annat beskriva en extra hypotes till de frågor hon tidigare ställt. Bentley tänkte sig att om vi förväntar oss att hitta en tvärspråklig följdriktighet i de semantiska restriktionerna för pivoter som inte fångas i termer av subjektskanonlighet, är de starka korrelationerna mellan DE och subjektskodning samt det som fokuset av artikeln kanske inte återfunnit i språk med *split alignment*: nämligen att dessa språk inte har subjekt. Bentley tog upp en typ av sådant språk kallat kalkatungu (Bentley, 2013, s.33).

Kalkatungu är ett morfologiskt ergativt språk, som visar en blandning av ackusativt och ergativt syntaktiskt mönster. Verbal kongruens följer den ackusativa principen (den makrorollen av intransitiva satser (S) eller undergoer av transitiva satser (U)). Ordföljden i kalkatungu är flexibel, men tenderar att ta SV och AUV formen eller AVU. Kontrasten mellan kalkatungu och andra romanska språk är att kalkatungu inte formellt skiljer mellan existentiella och lokativa prediktioner (Bentley, 2013, s.33). Den existentiella pivoten i kalkatungu är normalt underförstådd som icke-specifik, även om den kan tas för att vara specifik i kontexten. Definitet i kalkatungu kan bara markeras demonstrativt, vilket är existentiellt sett inte standard. I figur 16 visar två meningar på kalkatungu (Bentley, 2013, s.34).

(82) Kalkatungu

- a. Thuarr ntia-pia pirrinha (ini).
snake rock-LOC up/on (sit)
'The snake is on the rock.'/'Thr's a (/the) snake on the rock.'
- b. Thuarr tjaa ntia-pia pangithi.
snake this rock-LOC that.LOC
'(Thr is) this snake (is) at/on/under that rock.'

(Barry Blake, p.c., September 26, 2008)

fig.16: Meningar på kalkatungu

(Bentley, 2013, s.34)

Bentleys slutsats

Bentleys studie av *there*-meningar i romanska språk kan ha gett en ledtråd till en rationalisering av kontrasten mellan olika romanska typ-språk och 'kalkatungutypspråk', vilket kan vara relaterad till brist på - i kalkatungutypspråk - ett kluster av grammatiska relationer som hela tiden erhåller kongruens med ett kluster av pragmatiska och semantiska korrelater (Bentley, 2013, s.34).

Artikeln har även gett evidens till att mer och mindre kända romanska språk som fullt stödjer Beaver och kollegors påstående att definitivitetseffekter (DE) av existentiella konstruktioner korrelerar med subjektskanonlighet genom att visa på att morfosyntaktiska egenskaper av existentiella pivoter beror på semantiska och pragmatiska egenskaper av substantivfraser som pekar på olika ämnesgrader tvärspråkligt. Medan denna studie indikerar på att DE bara kan

fångas i ett tvärspråkligt perspektiv om en referens är gjord till generella begränsningar på grammatiska subjekt, kan de även föreslå att DE inte kan uttröttande förklaras i en icke-konstruktionell väg (Bentley, 2013, s.34).

Artikeln kopplat till RRG

RRG, eller 'Role and Reference Grammar' är en språkteori som handlar om grammatik. Denna teori strävar efter att kunna användas för både språkbeskrivning och för att förklara centrala teoretiska svårigheter inom fältet (Van Valin, 2015, s.1). Van Valin (2015) beskriver syntax inom RRG som att vara kopplad till semantik. Vidare anser Van Valin att diskurs, eller 'diskurs-pragmatik', spelar en roll i denna koppling mellan syntax och semantik. Vilken roll som diskursen spelar är olika från språk till språk (Van Valin, 2015, s.4).

Bentley nämner inte explicit RRG men man ser antydning på att hennes teori är uppbyggd utifrån RRG-teorin. Detta eftersom hon använder begrepp som makroroller och actor samt undergoer, vilka är begrepp som används inom RRG (Van Valin, 2015, s.15). Men Bentley poängterar även betydelsen av diskurs, syntax och semantik i artikeln. De språkstrukturer som Bentley beskriver känns nära mänskligt språk och inte bara ren grammatik, utan även det implicita nämns. Bentleys artikel kan således peka på att syntax, semantik och diskurs är kopplat till varandra, vilket vidare visar på att hon använt sig av RRG.

Diskussion

Bentley grundar mycket av sin artikel på en teori från andra forskare, Beaver och kollegor (2005). Det författaren gör är att hitta bevis för om tidigare forskning stämmer eller inte men även utveckla deras teori. Bentley gör detta genom att tala om romanska språk och se ämnet utifrån olika språks perspektiv. Då det handlar om en språkfamilj diskuterar Bentley många olika språk och ger en mängd exempel som ämnar visa på skillnaden mellan de olika språken. Mestadels är det språk med ackusativa mönster som tas upp, men mot slutet diskuteras även språk med *split alignment* utifrån ett exempelspråk.

Vid läsning av artikeln kan det stundvis kännas svårt att dra tydliga slutsatser om ämnet då olika romanska språk beter sig på olika sätt när det kommer till definithetseffekter och subjektscanonicitet. Tabellerna i artikeln är till stor hjälp för förståelsen av ämnet och skillnaderna mellan språken. Något annat som hjälpte med förståelsen var att Bentley ofta använde samma meningar men översatta till de olika språken, för att visa på skillnaderna mellan dem. Närmare studering av dessa glossningar hjälpte till stor del med förståelsen.

Sammantaget var artikeln lättare att förstå via exemplena, men även ganska lång och aningen svår att komma igenom då det var svårt att ta in alla de olika sätt på vilka språken struktureras grammatiskt kring definithetseffekter och subjektscanonicitet. Det var ändå intressant att se detta ur perspektivet av romanska språk, då dessa språk är av stort intresse för mig som läsare.

Sammanfattning: ‘Aspekter av Role and Reference Grammar (RRG)’

Denna portfölj har via de fem uppgifterna och referatet visat en del av hur RRG används för att undersöka syntax och hur det kan se ut praktiskt. Vidare har detta arbete förklarat översiktligt vad RRG är. Olika aspekter av RRG som undersökts är negation, evidentialitet, predikatklasser, prepositionsfraser och komplexa meningar samt definithetseffekter och subjektscanonicitet. Även om det låter som en hel del, är detta bara en bråkdel av allt som kan undersökas med hjälp av RRG, eftersom teorin i sig innehåller en hel del perspektiv från andra funktionella grammatiska teorier (Wikipedia contributors, 2023).

Detta arbete är en avslutande del av kursen ‘Syntaktisk teori’ vid institutionen för Lingvistik på Stockholms universitet.

Referenser

Bentley, D. (2013). SUBJECT CANONICALITY AND DEFINITENESS EFFECTS IN ROMANCE THERE-SENTENCES. *Language*, 89(4), 675–712. <http://www.jstor.org/stable/24671955>

Pavey, Emma. (2010). The structure of language. An introduction to grammatical analysis. *Cambridge: Cambridge University Press*. E-bok: <http://libris.kb.se/bib/13557498>. Kapitel 3-9 (s. 64-309).

Van Valin Jr., R. (2015). Role and Reference Grammar as a Framework for Linguistic Analysis. *The Oxford Handbok of Linguistic Analysis*, (2nd ed.). DOI: 10.1093/oxfordhb/9780199677078.013.0028.

Wikipedia contributors. (2023, August 15). Role and reference grammar. *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. Hämtad 08:59, 30 Maj, 2024, från https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Role_and_reference_grammar&oldid=1170525322